

CRIDA MEDITERRÀNIA PEL FUTUR DEL DESENVOLUPAMENT LOCAL PARTICIPATIU, DEL MÓN RURAL I PESQUER I LA COHESIÓ TERRITORIAL A LA UNIÓ EUROPEA

Com a Euroregió Pirineus Mediterrània, fem sentir la veu conjunta dels territoris rurals i pesquers que, des de fa més de trenta anys, impulsen el desenvolupament local participatiu com a eina clau per construir una Europa més cohesionada, sostenible i resilient. En un moment de redefinició de les polítiques i dels instruments financers europeus per al període 2028–2034, volem reafirmar el valor d'un model de governança que posa les persones, les comunitats i els territoris al centre de les decisions.

Des del món rural i pesquer, fem una crida a la responsabilitat col·lectiva per garantir la continuïtat d'aquest enfocament, per preservar la diversitat territorial i cultural, i assegurar que el desenvolupament europeu continuï sent un projecte compartit, arrelat i just. Aquesta crida és, també, una declaració de principis i un compromís amb el futur del territori i amb les generacions que hi viuran.

1. Defensem un marc financer estable, suficient i amb garanties

El nou període financer de la Unió Europea 2028–2034 ha de garantir la continuïtat dels instruments diferencials per les polítiques agrària i pesquera, i dotar-los d'un finançament estable, específic, suficient i protegit dins dels fons estructurals europeus. Aquests programes no poden quedar a mercè de decisions conjunturals ni ser diluïts dins d'altres polítiques. Cal una protecció legal i una defensa institucional que assegurï el seu paper vertebrador en el desenvolupament rural i pesquer integrat i sostenible, consolidant un model de proximitat i de corresponsabilitat entre Europa i els seus territoris.

Per això, la reducció del 22% del pressupost global de la PAC i la retallada del 66% del Fons Europeu Marítim, de Pesca i d'Aqüicultura (FEMPA), són propostes clarament inacceptables. Cal recordar que l'actual nivell de finançament del FEMPA ja és insuficient per abordar els grans reptes estructurals del sector.

Aquesta retallada posa en risc la viabilitat de moltes explotacions agràries i de l'activitat pesquera i aqüícola, especialment microempreses, i PIMES, i compromet seriosament la capacitat del sector per fer front als reptes del canvi climàtic, el relleu generacional i la transformació verda i digital del sector i en definitiva reforçar la sobirania alimentària de la U. És imprescindible una dotació pressupostària adient per garantir una activitat primària sostenible, innovadora i competitiva i el desenvolupament dels territoris rurals i pesquers.

2. Reivindiquem el Desenvolupament Local Participatiu (DLP)-LEADER

Reivindiquem el Desenvolupament Local Participatiu-LEADER com a eina fonamental per a la cohesió dels territoris rurals i marítimes d'Europa. L'enfocament LEADER ha demostrat, durant més

de tres dècades, la capacitat per mobilitzar el potencial humà, econòmic i social, i de promoure la innovació social, la diversificació econòmica, l'ocupació de qualitat i la resiliència davant dels reptes ambientals, demogràfics i tecnològics. Actualment, els més de 3.500 grups d'acció locals rurals i pesquers d'Europa cobreixen un àrea amb més de 100 milions d'habitats. Sense aquest instrument, els territoris perden veu, oportunitats i capacitat d'adaptació.

3. Reclamem un model de pesca mediterrani sostenible i arrelat

Reclamem el reconeixement i la defensa del model de pesca mediterrani, diferenciat del model atlàntic, que ha de ser la base d'una gestió local més justa i millor adaptada a la realitat del nostre mar. Amb l'aval del món científic, aquest model ha de garantir la sostenibilitat ambiental, econòmica i social del sector pesquer, tot revertint el procés de desaparició progressiva de la flota i la pèrdua de llocs de treball, alhora que preservi la identitat cultural, el patrimoni i la cohesió social de les comunitats pesqueres mediterrànies. La pesca costanera-litoral és molt més que una activitat econòmica: és una forma de vida que manté el litoral viu i actiu.

4. Enfortim el vincle urbà-rural per transformar el sistema alimentari

Enfortir el vincle entre el món rural, pesquer i urbà és un moviment clau per afrontar la crisi ecosocial i transformar el sistema agroalimentari. Sense una pagesia ni un sector pesquer vius, dignes i reconeguts, no hi haurà sobirania ni seguretat alimentàries. Les ciutats han de poder accedir a productes de qualitat, saludables, frescos, de proximitat i assequibles, mentre que el món rural i pesquer hi ha de trobar una oportunitat econòmica viable que doni sentit i futur a la seva activitat. És essencial teixir aquestes aliances basades en la confiança, cooperació i reciprocitat si volem revitalitzar les economies locals productives, preservar la biodiversitat, mantenir el mosaic agroforestal que ens protegeix davant la crisi climàtica i assegurar un futur just i sostenible per a les persones i el planeta.

5. Apostem per la cooperació i la governança compartida com a motor del territori

Defensar el Desenvolupament Local Participatiu – LEADER és defensar un model de governança col·laborativa i democràtica, fonamentat en la cooperació entre sectors, institucions i comunitats. Els Grups d'Acció Local Rurals i Pesquers representen espais de diàleg, innovació i concertació territorial que transformen les polítiques europees en oportunitats i solucions reals per al territori, tot promovent el desenvolupament socioeconòmic, la justícia social i la cohesió territorial.

Reforçar aquests grups d'acció local és garantir polítiques europees properes i efectives, que posin les persones al centre i construeixin Europa des de baix, des de les viles, pobles i ciutats, rurals i marítimes.

6. Situem el Pacte dels Oceans i el Pacte Rural com a eixos estructurants dels fons europeus

Reclamem que el futur marc financer de la Unió Europea integri plenament el Pacte Rural Europeu i el Pacte dels Oceans com a pilars estratègics del desenvolupament territorial, situant el sector primari —pesca, aqüicultura, agricultura i ramaderia— i el desenvolupament de les comunitats rurals i pesqueres al nucli de l'estructuració dels Fons Europeus. Aquests dos pactes ofereixen una visió transversal i complementària, que fa possible l'equilibri, la cohesió i la innovació dels territoris europeus, tant continentals com marítics.

El desplegament d'aquests pactes garantirà una gestió integrada dels ecosistemes costaners i rurals, el suport a una economia blava i verda en harmonia entre tots els actors, i farà possible preservar el patrimoni natural, cultural i productiu que defineix les comunitats locals.

Només situant aquestes estratègies al cor de la planificació i del finançament europeus, podem avançar cap a una Europa i una Mediterrània cohesionades, resilents i justes, que reconguin i valorin la diversitat dels seus territoris.

7. A favor de la feminització i el relleu generacional del món rural i marítim

Tot l'exposat constitueix la base imprescindible per assegurar el desenvolupament d'un territori harmònic i viu, capaç de garantir la feminització de les comunitats —tot reconeixent el paper central de les dones en la seva transformació social, econòmica i ambiental— i d'oferir oportunitats reals que permetin el relleu generacional amb unes noves generacions que arrelin, innovin, tinguin cura i construeixin plegades el futur des del seu territori.

Només des d'aquesta visió integral, que uneixi igualtat, sostenibilitat i continuïtat, podem consolidar territoris cohesionats, equitatius i amb projecció de futur per a tothom.

Com Euroregió Pirineus Mediterrània, rebutgem fermament la disminució pressupostària dels fons europeus, i reclamem que el futur marc financer europeu reconguin el paper del sector agrari i pesquer, dels territoris rurals i marítics i de les seves comunitats humanes com a veritables protagonistes del seu propi desenvolupament i exigim una dotació financera lo suficient important per a assolir les polítiques sectorials declarades per la Comissió Europea.

Sense Desenvolupament Local Participatiu – LEADER, no hi haurà cohesió territorial, sobirania alimentària ni un futur sostenible per a les regions mediterrànies ni per al conjunt d'Europa.